

SIPOON KUNNAN LAKISÄÄTEISEN ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TOIMINTASUUNNITELMA



Suomenkielinen koulutusjaosto on
hyväksynyt iltapäivätoiminnan
toimintasuunnitelman

Sisällysluettelo	Sivu
1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat ja linjaukset	3
2. Toiminnan tavoitteet	4
2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen	4
2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	4
2.3 Eettisen kasvun tukeminen	5
2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen	6
3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö ja toiminnan suunnittelu	6
4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen periaatteet ja hallinto	7
4.1 Toiminnan hallinto ja koordinointi	7
4.2 Toiminnan rahoitus ja määrärahan jako	7
4.3 Toimintapaikat ja -tilat	8
4.4 Toiminta-aika	8
4.5 Toimintamaksu	8
4.6 Toiminnasta tiedottaminen	10
4.7 Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit	10
4.8 Lapsiryhmän koko	10
4.9 Kuljetusten järjestäminen	11
4.10 Välipalan järjestäminen	11
4.11 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sekä vakuutusasiat	11
5. Henkilöstö	11
6. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa	12
7. Yhteistyö ja tiedonkulku	12
7.1 Yhteistyö kotien kanssa	13
7.2 Muu yhteistyö	13
8. Lakisääteisen iltapäivätoiminnan arviointi ja seuranta	13
8.1 Tietojen kerääminen	13
8.2 Arviointi käytännössä	13

Liitteet:

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat ja linjaukset

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain 8 a luvun mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jota kunta voi järjestää tai hankkia. Perusopetuslain 48 a §:n 3 momentin mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet. Toiminta tulee järjestää näiden perusteiden sekä perusopetuksen arvojen mukaisesti. Perusopetuksen arvoja ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen.

Jos kunta järjestää lakisääteistä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, sitä tulee tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa. Toimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon kieliryhmien tarpeet. Sipoossa on päätetty, että toimintaa järjestetään kieliryhmittäin kaikille halukkaille ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille. Niiden oppilaiden osalta, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, toimintaa on päätetty tarjota ainakin aluksi vain vuosiluokilla 1-6 oleville oppilaille.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota joko 570 tuntia tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella. Toimintaa voidaan järjestää arkipäivisin pääsääntöisesti klo 7.00 -17.00 välisenä aikana. Sipoossa aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee järjestää kaikkina koulupäivinä vähintään kolme tuntia päivässä. Lakisääteinen toiminta painottuu Sipoossa iltapäivään, koska tarve on silloin suurempaa kuin aamulla eikä lakisääteinen tuntimäärä riitä sekä aamu- että iltapäivätoiminnan järjestämiseen.

Kunta vastaa toiminnan kokonaisuudesta. Kunta voi järjestää toiminnan itse tai hankkia palveluja erilaisilta julkisilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä voidaan hyödyntää kunnan eri toimialojen sekä muiden toimijoiden palveluja. Toiminnan toteutuksen tulee tapahtua ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilöstön valvonnassa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle, ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on myös oma erityisluonteensa, jossa painottuu laadukas vapaa-ajan toiminta. Lapsuudessa ja varhaisnuoruudessa itsenäisyys lisääntyy, mutta lapsi tarvitsee vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee vahvistaa lapsen itseluottamusta ja monipuolisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Hyvin järjestetty aamu- ja iltapäivätoiminta ohjaa lapsia kasvamaan aktiiviseen, terveelliseen ja kestäväan elämäntapaan. On myös suositeltavaa, että aamu- ja iltapäivätoiminta sisältyy kunnalliseen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

2. Toiminnan tavoitteet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yleisenä tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajanviettotavoille sekä tukea perheitä ja koulua niiden kasvatustehtävän toteuttamisessa. Lisäksi toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä riskitekijöitä, jotka liittyvät lapsen valvomattomaan ajankäyttöön ja yksinoloon. Toiminnalla pyritään myös edistämään yhteiskunnallista tasa-arvoa ja ehkäisemään syrjäytymistä. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee myös huolehtia toimintaympäristön turvallisuudesta ja siitä, että lapset eivät joudu kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan kohteiksi.

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Kodin, koulun ja toiminnan toteuttajan välisen yhteistyön on tarkoitus jäsentyä luontevaksi osaksi aamu- ja iltapäivätoimintaa. Päämääränä on luoda kasvuympäristö, joka edistää lapsen suotuisaa kehitystä. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaajilla on vastuu lapsen kasvatuksesta kyseisen yhteisön jäsenenä.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen edellyttää keskinäiseen kunnioitukseen ja tasa-arvoisuuteen perustuvaa yhteistyötä, jossa korostuu yhteinen vastuu ja mielenkiinto lapsen kehitystä kohtaan. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo myös pohjan kohdata mahdollisia ongelmatilanteita.

Eri toimijoiden välisen vuorovaikutuksen tarkoituksena on lisätä lapsen tuntemusta ja näin edesauttaa hänen tarpeidensa tunnistamista. Yhteisen päämäärän tulee näkyä myös yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja esim. aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin. Myös toiminnan suunnittelussa tulee koulujen ja muiden toiminnan toteutuksesta vastaavien sekä kotien olla yhteistyössä. Sipoossa noudatettava aamu- ja iltapäivätoiminnan hallintomalli ja järjestämistapa helpottavat osaltaan yhteistyön tekemistä.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen. Ohjaajan myönteisellä suhtautumisella ja läsnäololla on tässä suuri merkitys. Tavoitteena on, että jokainen kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu omana itsenään. Lasta ohjataan ilmaisemaan erilaisia tunteita ja oppimaan niiden säätelyä.

Tavoitteena on löytää persoonallisuuden kasvua tukevia vapaa-ajan harrastuksia. Itsetunnon kehityksen kannalta on tärkeää, että osallistumisen iloa ja onnistumisen kokemuksia korostetaan. Lapsen perusteltu rohkaisu ja kiittäminen tukevat itsetunnon kehitystä, ja samalla lapsi oppii luottamaan omiin taitoihinsa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan

tulee sekä kasvuympäristöltään että ilmapiiriltään olla kiireetön ja turvallinen. Ihmissuhteiden pysyvyys edistää niin lapsen kokemusta turvallisuudesta kuin ohjaajan mahdollisuutta tukea hänen kehitystään.

Tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä tuetaan myös edistämällä lasten yhteistoimintaa. Toiminnan tarjoamien toverisuhteiden kautta opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja, kuten vastavuoroisuutta sekä tunteiden ilmaisua ja säätelyä. Lapsi tarvitsee toveripiirin hyväksyntää ja tunteen omaan ryhmään kuulumisesta. Ryhmässä omaksutut asenteet ja säännöt muovaavat osaltaan tulevaa sosiaalista käyttäytymistä. Ryhmä mahdollistaa lasten keskinäisen kulttuurin syntyminen ja heidän tarpeistaan lähtevän tekemisen muotoutumisen.

Yhteisten sääntöjen ja rajojen tarkoituksena on antaa lapselle kokemus turvallisuudesta ja välittämisestä. Yhdessä tehtyjen sopimusten avulla lapsella on mahdollisuus oppia hallitsemaan tunteitaan sekä hyväksymään myös toisten oikeudet. Lapsen tulee ikätasonsa mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun.

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen eettistä kasvua. Toiminnan eettisenä lähtökohtana ovat Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2011 luvussa 1.1. määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsi nähdään arvokkaan yksilönä, joka on ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti itsestään vastuullinen, eettisessä ajattelussaan aikuisen ohjausta tarvitseva sekä vuorovaikutustaidoissaan jatkuvasti oppiva ja kehittyvä. Eettisen kasvun tukemisessa on tärkeää erityisesti aikuisen antama käyttäytymisen malli, keskinäiset vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset.

Eettisen kasvun tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsia ohjataan kasvamaan vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista
- oman käyttäytymisen aiheuttamista seuraamuksista ja tunteista sekä itselle että toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä sopimuksista ja annettujen ohjeiden noudattamisesta
- suhtautumisesta ympäristöön ja luontoon

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhtenä tavoitteena on myös yhteisöllinen ilmapiiri, joka heijastaa eettisen vastuun, luottamuksen ja huolenpidon arvoja. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ristiriitatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja rakentavasti. Eettisen kasvun tukemisessa hyödynnetään ryhmän vuorovaikutusta, tilanteisiin liittyviä keskusteluja, taiteen tarjoamia mahdollisuuksia ja esteettisiä kokemuksia sekä toiminnallisuutta.

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on osallisuuden edistäminen, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon lisääminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Lapselle tulee antaa mahdollisuus itse osallistua toiminnan suunnitteluun sekä tulla kuulluksi. Toiminnassa tulee luoda tilanteita, jotka lisäävät lapsen osallisuuden kokemuksia. Tärkeää on edistää erityistä tukea tarvitsevien sekä eri kulttuureista tulevien lasten osallisuuden toteutumista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla pyritään lisäämään tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta. Toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa tyttöjen ja poikien erot ja erilaiset tarpeet otetaan huomioon.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ennaltaehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaitaan mahdollisimman varhain ja että lapsen tukemiseen ja tarvittavan tuen järjestämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö ja toiminnan suunnittelu

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla on sisällöllisesti oma erityisluonteensa, jolle on ominaista toiminnan monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja vapaaehtoisuus. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjä ja toteuttaja määrittelevät ja valitsevat toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt sekä mahdolliset painotukset. Toiminnan yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat paikalliset olosuhteet ja tarjonta, toteuttajien omat vahvuudet, painotukset sekä käytännön mahdollisuudet. Sisältöjen tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden saavuttamista. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällölliset kokonaisuudet on määritetty Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa 2011 seuraavanlaisesti:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- kädentaidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehoellinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa painotetaan lapsen omia kokemuksia. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa. Myös koulun kerhotoiminta ja taiteen perusopetus voivat olla lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa. Lapsen ja ohjaajan yhteinen keskustelu siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaa ja mikä tuottaa hänelle iloa, vaikuttaa toiminnan sisältöjen käytännön toteutukseen. Tarkemmat sisältökuvaukset esitetään vuosittain laadittavassa aamu- ja iltapäivätoiminnan työsuunnitelmassa, joka sisältyy koulun

työsuunnitelmaan. Myös huoltajille tulee tarjota mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja toimintasuunnitelmasta sekä toiminnan sisällöstä tulee tiedottaa huoltajille.

4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen periaatteet ja hallinto

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistavasta päättää koulun rehtori, joka voi järjestää toiminnan kokonaan tai osittain koulun omana toimintana tai kokonaan tai osittain ostopalveluna. Toiminnan toteutuksessa voi olla mukana yhteistyökumppaneita ilman ostopalvelu- tai avustussopimustakin. Tällöin yhteistyökumppanit vastaavat oman toimintansa aiheuttamista kustannuksista ja toiminnan sisällöstä. Rehtori vastaa toiminnan laadusta myös yhteistyökumppaneiden toteuttaman iltapäivätoiminnan osalta. Mikäli toiminta järjestetään ostopalveluna, tekee rehtori liitteen 1 mukaisen ostopalvelusopimuksen palveluntuottajan kanssa. (Liite)

4.1 Toiminnan hallinto ja koordinointi

Sipoon kunta (sivistysosasto) vastaa iltapäivätoimintaa koskevien lakien ja säännösten noudattamisesta. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätäntävalta on pääosin sama kuin perusopetuksessa. Perusopetuksesta poikkeava päätäntävalta määritellään tässä toimintasuunnitelmassa. Rehtori vastaa koulussaan järjestettävästä toiminnasta. Molemmille kieliryhmille nimetään koordinaattori, jonka tehtävänä on toiminnan seuranta ja suuntaa antava linjaus. Koordinaattori vastaa myös toiminnan pedagogisesta suunnittelusta sekä arvioinnista kuntatasolla.

4.2 Toiminnan rahoitus ja määrärahan jako

Iltapäivätoiminta rahoitetaan kunnalle myönnetyllä valtionosuudella, huoltajilta perittävillä kuukausimaksuilla sekä kunnan mahdollisesti myöntämällä muilla määrärahoilla. Koulun talousarvioon perusopetusta varten myönnettyjä määrärahoja ei voida käyttää iltapäivätoiminnan rahoittamiseen eikä iltapäivätoimintaan osoitettuja määrärahoja perusopetuksen järjestämiseen. Iltapäivätoimintaan varattu määräraha pidetään erillään perusopetuksen muusta määrärahasta. Kunta ei peri iltapäivätoimintaan käytettävistä tiloista erillistä vuokraa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen ja hallinnoimiseen varataan koulukohtainen määräraha. Opetusjohtaja jakaa aamu- ja iltapäivätoimintaan kohdennetun määrärahan koulukohtaisesti toimintaan osallistuvan oppilasmäärän perusteella. Ulkopuoliselle aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjälle kunta maksaa kuukausittain ennakoon ilmoitetun täyteen tukeen oikeuttavan osallistujamäärän mukaisen korvauksen. Varsinaista laskua iltapäivä-toiminnan järjestäjän ei tarvitse kunnalle tehdä, vaan rehtorin ilmoitus talouspäällikölle täyteen tukeen oikeuttavasta osallistujamäärästä riittää.

Määrärahan jakamisen perusteen on ns. täyteen tukeen oikeuttavien oppilaiden määrä, joka lasketaan kokonaistuntimäärän perusteella viikossa. Täyteen tukeen oikeutettu oppilas osallistuu iltapäivätoimintaan kolmen tunnin ajan päivässä viitenä päivänä viikossa. Esimerkiksi viisi oppilasta, joista jokainen on viikossa mukana iltapäivä-toiminnassa yhden

kolmen tunnin päivän, muodostavat laskennallisesti yhden täyteen tukeen oikeuttavan oppilaan. Koordinaattorit ovat laatineet molemmille kieliryhmille laskentakaavan, jolla viikoittainen kokonaistuntimäärä saadaan helposti muutettua täyteen tukeen oikeuttavien oppilaiden lukumääräksi.

Sipoossa on päätetty, että sivistystoimi hallinnoi lakisääteistä aamu- ja iltapäivätoimintaa, jota järjestetään tarpeen mukaan kaikissa vuosiluokkien 1-6 kouluissa. Käytännön toiminnan järjestämisestä vastaa koulun rehtori. Muilta osin aamu ja iltapäivätoiminnan hallinto liitetään osaksi sivistystoimen yleistä hallintoa.

Rehtori voi ostaa hallintopalvelut aamu- ja iltapäivätoiminnan ulkopuoliselta järjestäjältä tai hoitaa ne itse tai delegoida esimerkiksi vararehtorille tai ip -toiminnan vastuuhjaajalle. Mikäli rehtori hoitaa hallinnon kokonaan itse, tulee korvaus täysimääräisesti hänelle lisäpalkkauksena tai opetusvelvollisuuden huojennuksena. Muussa tapauksessa tulee sopia myös hallintotehtävien jaosta ja siitä maksettavasta korvauksesta.

4.3 Toimintapaikat ja -tilat

Koulutusjaosto päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan käyttää koulun tiloja tai muita toimintaan soveltuvia toimintaympäristöjä tai tiloja. Kunnan on huolehdittava siitä, että tilat ja välineet ovat turvallisia. Toimintaympäristön tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, ja sitä suunniteltaessa tulee ottaa turvallisuuden lisäksi huomioon toiminnan luonne ja tarkoitus, lapsen kiinnostuksen kohteet ja toiminnan monipuolisuus. Sipoossa on päätetty, että aamu- ja iltapäivätoiminta tapahtuu joko koulussa tai koulun läheisyydessä sijaitsevassa muussa edellä mainitut vaatimukset täyttävässä tilassa. Kaikkien uusien peruskoulujen rakentamisessa ja nykyisten koulurakennusten korjauksissa tulee huomioida aamu- ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet.

4.4 Toiminta-aika

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota joko 570 tuntia tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella. Toimintaa voidaan järjestää arkipäivisin pääsääntöisesti klo 7.00 -17.00 välisenä aikana. Vaikka lakisääteistä toimintaa ei voida järjestää kesäloman aikana, voidaan koulun työsuunnitelmaan sisältyvää muuta aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestää kesäloman aikana. Sipoossa aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee järjestää kaikkina koulupäivinä vähintään kolme tuntia päivässä. Lukuvuodesta 2012-2013 alkaen pyritään Sipoossa siirtymään tarjoamaan aamu- ja iltapäivätoimintaa 760 tuntia koulun työvuoden aikana. Tällöin päivittäinen tuntimäärä on vähintään 4 h/lapsi ja aika voidaan jakaa aamu- ja iltapäivätoimintaan.

4.5 Toimintamaksu

a) Laskutettava aika ja lisätuntien veloitus

Laskutettava minimiaika on 3 tuntia päivässä. Jokaiselta alkavalta lisätunnilta tulee lisämaksu, jonka suuruuden toiminnan järjestäjä saa määritellä toiminnasta aiheutuvien todellisten kustannusten mukaisesti. Oppilas voi osallistua toimintaan viikossa 1-5

päivänä. Huoltajalta perittävä osallistumismaksu määräytyy iltapäivätoiminnan järjestäjän ja huoltajan keskenään sopimien oppilaan osallistumispäivien ja tuntimäärien perusteella.

b) Kuukausimaksut ja niiden periminen sekä poissaolojen vaikutus maksuun

Laki määrää, että mikäli oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan 3 h/pv, on huoltajan maksuosuus on enintään 60 € / kk / lapsi. Ylimenevän tuntimäärän osalta laki ei määrittele maksua. Elokuusta 2012 lähtien pyritään Sipoossa kaikissa kouluissa noudattamaan ylimenevien tuntien osalta yhdenmukaista hinnoittelua. Opetustoimen tulee vahvistaa yhtenäiset maksut viimeistään tammikuussa 2012.

Mikäli lakisääteinen aamu- ja iltapäivätoiminnan tuntimäärä ei riitä sekä aamu- että iltapäivään, on ylimenevän tuntimäärän osalta päätettävä erillisestä maksusta. Tarvittaessa aamutoiminnalle vahvistetaan erillinen maksu.

Toiminnan toteuttamisesta vastaava taho perii kuukausimaksut suoraan huoltajalta. Koulun itsensä järjestämän aamu- ja iltapäivätoiminnan laskutuksen huoltajilta perittävien kuukausimaksujen osalta hoitaa sivistystoimisto, jolle koulu antaa tarvittavat tiedot. Maksut peritään kaikilta toimintakuukausilta. Jos iltapäivätoimintaa järjestetään enintään 10 päivänä kuukaudessa, peritään vain puolet maksusta. Samoin jos lapsi ei sairautensa vuoksi voi osallistua iltapäivätoimintaan yli 10 päivänä kuukaudessa, maksusta peritään vain puolet. Jos sairaudesta johtuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä. Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta.

c) Mahdolliset maksualennukset ja -vapautukset

Nykyinen käytäntö:

Osallistumismaksujen alennuksista ja maksuvapautuksista päättää koulutusjohtaja huoltajan hänelle toimittamien asiakirjojen perusteella. Anomukseen tulee liittää perheen toimeentuloon liittyvät asiakirjat. Mahdollisia alennuksia ja maksuvapautuksia myönnetään samoin perustein kuin päivähoidossa. Opetustoimi maksaa iltapäivätoiminnan järjestäjille mahdollisista maksualennuksista tai -vapautuksista aiheutuvan erotuksen.

Ehdotus:

Määritellään ilman erillistä anomusta tulevat sisaralennukset. Yksinkertaistetaan muiden mahdollisten maksualennusten tai -vapautusten hakemista ja myöntämistä.

4.6 Toiminnasta tiedottaminen

Sipoon kunta ilmoittaa, missä ja milloin iltapäivätoimintaa järjestetään, missä laajuudessa sitä järjestetään ja miten iltapäivätoimintaan haetaan. Lisäksi kunta voi tarpeen mukaan antaa iltapäivätoimintaan liittyvää tietoa lapsille, vanhemmille, kouluille ja mahdollisille yhteistyökumppaneille.

Rehtori tai muu toiminnan järjestäjä yhteistyössä rehtorin kanssa tiedottaa oppilaille ja huoltajille iltapäivätoiminnan käytännön järjestelyistä, toiminnan sisällöstä sekä päivittäisestä ohjelmasta ja työskentelystä. Tiedottaminen voi olla tarpeen mukaan kirjallista tai suullista. Toiminnasta tiedottaminen järjestyy hyvin esimerkiksi uusien ykkösluokkalaisten kouluun ilmoittautumistilaisuudessa sekä tutustumispäivinä. Näissä tilaisuuksissa tavoitetaan lähes kaikkien uusien ykkösluokkalaisten huoltajat.

4.7 Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit

Uusien ykkösluokkalaisten kouluun ilmoittamistilaisuudessa voidaan lapselle samalla anoa paikkaa iltapäivätoimintaan. Iltapäivätoimintaan osallistumista voi anoa myöhemminkin niin, että huoltajan tulee jättää kirjallinen hakemus oppilaan lähikouluun viimeistään 31. päivänä maaliskuuta. Tämän päivämäärän jälkeen Sipooseen muuttaville, iltapäivätoiminnan järjestämisen kohderyhmiin kuuluville oppilaille voidaan hakea paikkaa iltapäivätoimintaan myöhemminkin ja myös kesken lukuvuoden. Iltapäivätoimintaan voidaan ottaa myös muiden vuosiluokkien oppilaita, mikäli tilaa on.

Rehtori päättää oppilaan ottamisesta koulussaan järjestettävään iltapäivätoimintaan. Otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Sipoossa on päätetty, että kaikki 1-2 vuosiluokkien sekä erityisopetukseen otetut tai siirretyt oppilaat otetaan mukaan iltapäivätoimintaan, mikäli hakemus toimintaan osallistumisesta on jätetty oppilaan lähikouluun määräaikaan mennessä. Sipooseen myöhemmin muuttaneet, kohderyhmiin kuuluvat oppilaat voidaan ottaa toimintaan edellä mainitun määräajan jälkeenkin.

Oppilas otetaan toimintaan koko lukuvuodeksi, joka on sekä iltapäivätoiminnan järjestäjän että huoltajan kannalta lyhin sitoutumisaika lukuun ottamatta kesken lukuvuoden toimintaan mukaan otettuja oppilaita. Luettelo toimintaa otetuista oppilaista lähetetään sivistystoimistoon. Jos toiminnan järjestäminen ei ole mahdollista oppilaan omassa lähikoulussa, koulutusjohtaja osoittaa oppilaalle toisen iltapäivätoimintaa järjestävän koulun.

4.8 Lapsiryhmän koko

Aamu- ja iltapäivätoiminnan Sipoon kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011-2014, määritellään lapsiryhmän kooksi syksystä 2011 lähtien 16 lasta/ohjaaja. Syksystä 2012 lähtien lapsiryhmän kooksi ehdotetaan 13 lasta/ohjaaja. Näihin määriin on tarkoitus päästä kehittämissuunnitelman mukaisessa aikataulussa.

4.9 Kuljetusten järjestäminen

Kuljetuksien järjestämiseen ei Sipoossa ole iltapäivätoimintaa varten osoitettu erikseen määrärahoja. Kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden osalta tulisi kuitenkin myös aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä pyrkiä siihen, että ko. oppilailla on mahdollisuus käyttää koulukuljetusetuutta.

4.10 Välipalan järjestäminen

Koulu tarjoaa lakisääteiseen iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille välipalan, joka rahoitetaan valtionosuudella. Koulu maksaa 1-2 vuosiluokkien ja erityisopetukseen otettujen tai siirrettyjen oppilaiden välipalan, jonka ruokahuolto laskuttaa suoraan koululta. Koulu saa valtionosuudesta välipalan hinnan.

Iltapäivätoiminnassa mukana olevien muiden vuosiluokkien (3-6) oppilaille mahdollisesti tarjottavan välipalan toiminnan järjestäjä ostaa itse suoraan kunnan ruokahuollolta tai muulta taholta.

Välipalan tarkoituksena on auttaa oppilasta jaksamaan pitkä päivä koulussa. Varsinaista subjektiivista oikeutta välipalaan iltapäivätoimintaan osallistuvilla oppilaalla ei ole, joten toiminnan järjestäjä saa päättää välipalan tarjoamisen ajankohdan. Välipala pyritään järjestämään kouluruokailun ja iltapäivätoiminnan kannalta sopivaan ajankohtaan.

4.11 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sekä vakuutusasiat

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat oppilaat ovat normaalin oppilasta koskevan koulun tapaturmavakuutuksen piirissä. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee myös sisällyttää koulujen turvallisuus- ja pelastussuunnitelmiin.

5. Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla riittävä määrä kelpoisuuden omaavia, osaavia ja ammattitaitoisia ohjaajia. Syksystä 2009 alkaen aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajaksi on ollut kelpoinen henkilö, joka on suorittanut jonkin laissa määritellyistä tutkinnoista, joka antaa pätevyyden toimia aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajana. Tarkoitus on, että kullakin aamu- ja iltapäivätoiminnan lapsiryhmällä tulee olla ainakin yksi em. kelpoisuusvaatimukset täyttävä ohjaaja. Toiminnassa avustavalta henkilöstöltä edellytettävä taito ja soveltuvuus tehtävään jäävät toiminnan järjestäjän harkittavaksi. Mahdollisuuksien mukaan tulee iltapäivätoiminnan ohjaajille järjestää vakituinen kokopäivätyö esim. niin, että iltapäivätoiminnan ohjaajille osoitetaan koulussa muuta työtä esim. koulunkäyntiavustajana.

Koulun itsensä järjestämässä aamu- ja iltapäivätoiminnassa tehtävänimike on aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja. Rehtori palkkaa ohjaajat. Ulkopuoliset palveluntuottajat voivat halutessaan käyttää muita nimikkeitä. Mikäli samassa toimipaikassa on useita ohjaajia, on syytä nimetä vastuuohjaaja. Toiminnan järjestäjän on huolehdittava, että kaikki iltapäivätoiminnassa lasten kanssa työtä tekevät henkilöt toimittavat laissa tarkoitetun

rikosrekisteriotteen esimiehelleen. Rehtori vastaa, että toimintaa ohjaavien henkilöiden rikostausta on näin selvitetty.

Ohjaajan tehtävät:

- toiminnan ohjaaminen ja vastuu lapsiryhmästä
- toimintasuunnitelman toteuttaminen
- osallistuminen yhteisiin kokouksiin
- kerätä tarvittaessa toimintaa koskevaa tietoa
- oman ammattitaidon päivittäminen

6. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarkoitus on vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Silloinkin, kun kyse on tukea tarvitsevista lapsista, toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Ne ovat laajuudeltaan ja kestoaltaan erilaisia tukiratkaisuja. Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan.

Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajan ja koulun henkilöstön kanssa tulee sopia, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Myös oppilaan oppimissuunnitelma sekä HOJKS voivat sisältää kuvauksen oppilaan osallistumisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan. Tällä tavalla oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja voi myös osallistua huoltajan luvalla HOJKS:n laadintaan.

Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien ja oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla.

7. Yhteistyö ja tiedonkulku

Sipoon kunnan iltapäivätoiminnan järjestämismalli on koulukeskeinen mm. siten, että toiminta tapahtuu kouluissa rehtorin johdolla ja sivistystoimi hallinnoi sekä perusopetusta että iltapäivätoimintaa. Koulun ja siellä mahdollisesti toimivan ulkopuolisen iltapäivätoiminnan järjestäjän ja muiden mahdollisten yhteistyökumppaneiden kesken löydetään toimiva yhteistyömalli, joka tyydyttää kaikkia osapuolia.

Oppilasta koskevia tarpeellisia tietoja voidaan huoltajan suostumuksella antaa koulusta iltapäivätoiminnan ohjaajille ja muille toiminnasta vastaaville. Samalla periaatteella voidaan tiedonsiirtoa toteuttaa myös iltapäivätoiminnasta kouluun. Vaitiolovelvollisuutta tulee

kaikkien noudattaa. Jos tarvetta ilmenee, voi iltapäivätoiminnan ohjaaja osallistua koulun oppilashuoltoryhmän kokouksiin.

7.1 Yhteistyö kotien kanssa

Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteissa mainitaan toiminnan tavoitteeksi mm. tukea koteja kasvatustehtävässä. Tämä edellyttää avointa ja luotettavaa vuorovaikutusta kodin ja iltapäivätoiminnan järjestäjän kesken. Yhteistyön muotoja voivat olla mm. vanhempien tapaamiset, vanhempainillat, keskustelutilaisuudet ja tiedottaminen.

7.2 Muu yhteistyö

Yhteistyö aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäjien kesken, ainakin oman kieliryhmän sisällä, on suotavaa. Ohjaajien säännölliset tapaamiset mahdollistavat kokemusten vaihtoa sekä esimerkiksi joidenkin sisältökokonaisuuksien yhteistä suunnittelua. Sisältökokonaisuuksien suunnittelu omissa aamu- ja iltapäivätoiminnan yksiköissä koko kunnan yksiköille, on myös mahdollista. Yhteistyötä voidaan tehdä myös erilaisen harrastustoiminnan järjestäjien kanssa, kuten Porvoon seudun musiikkiopiston ja Sipoon suomalaisen seurakunnan kanssa.

8. Lakisääteisen iltapäivätoiminnan arviointi ja seuranta

Lain mukaan kunnan on arvioitava järjestämäänsä tai muulla tavoin hankkimaansa iltapäivätoimintaa. Kunta on myös velvollinen osallistumaan ulkoiseen arviointiin. Arviointitulokset ovat julkisia. Seuranta varten tehdään vuosittain yhteinen arviointi toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja laatutasosta. Arvioinnin tavoitteena on edistää ja kehittää iltapäivätoiminnan toimintamahdollisuuksia ja käytännön toteutusta.

8.1 Tietojen kerääminen

Syyskuussa tehdystä peruskoulutilastosta kerätään iltapäivätoimintaa varten seuraavat tiedot:

- oppilasmäärä (vuosiluokat 1-2 sekä erityisopetuksessa vuosiluokilla 1-9 olevat oppilaat)
- ohjaustuntien kokonaismäärä

Seuranta yllä olevista tiedoista tehdään kevätlukukaudella (huhtikuun aikana). Lisäksi pidetään päiväkirjaa toimintaan osallistuvista lapsista.

8.2 Arviointi käytännössä

Hyvin toimiva seuranta ja arviointi yhdistetään luontevasti toimintaan. Lapsilta, vanhemmilta ja mahdollisilta yhteistyökumppaneilta saaduilla mielipiteillä muotoillaan toiminnan tavoitteita ja käytännön toteutusta.

a) Lasten suorittama arviointi

Toimintaa koskevat kyselyt: viihtyvyys, ohjaajat, kaverit, tilat, välipala, välineet ym. kohdan täyttävät lapset (tai yhdessä henkilökunta/ vanhemmat). Toimintaa arvioidaan säännöllisesti myös suullisesti, jotta ohjaajat voivat järjestää toimintaa lasten tarpeita huomioiden.

b) Vanhempien suorittama arviointi

Toimintaa koskevat kyselyt: tyytyväisyysaste, tavoitteiden toteutus, ohjaajien rooli, käsitys lasten viihtyvyydestä, maksut ym. kyselyn täyttävät vanhemmat. Toimintaa arvioidaan säännöllisesti myös suullisesti, jotta ohjaajat voivat järjestää toimintaa lasten tarpeita huomioiden.

c) Henkilökunnan, opettajien, järjestäjien ja yhteistyökumppaneiden arviointi

Toimivan iltapäivätoiminnan aikaansaamiseksi tarvitaan monen henkilön ja yhteistyökumppanin panosta. Heidän mielipiteensä ovat arvokkaita, jotta kaikki mukana olevat osapuolet saavat kokonaiskuvan palvelutuotannosta. Toimintaa koskevat kyselyt: yhteistyö, tukitoimet, tavoitteiden saavuttaminen täyttää henkilökunta, järjestäjät ja yhteistyökumppanit.

Arviointiin liittyvästä materiaalista tehdään yhteenveto. Tulokset tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida tulevassa suunnittelussa. Koordinaattorit vastaavat osaltaan, että toimintasuunnitelman mukaista arviointia suoritetaan. Koulutusjaostolle lähetettävässä koulun toimintakertomuksessa arvioidaan myös koulussa rehtorin johdolla järjestettävää iltapäivätoimintaa.